

Νέοι και αλήθεια

του Octave Larmagnac-Matheron (09.02.2023)

Προτού δοθούν τὰ κατωτέρω στοιχεῖα στοὺς μαθητὲς, ἐπιχειρῶ νὰ δῶ τὶς δικές τους ἀπόψεις γύρω ἀπὸ αὐτά.

Για τους νέους ηλικίας 18- έως 24 ετών στη Γαλλία, οι επιστήμες κάνουν:

Περισσότερο καλό παρά κακό

33% το 2022

55% το 1972

Περισσότερο κακό παρά καλό

17% το 2022

6% το 1972

Προσκόλληση νέων σε επιστημονικές αναλήθειες:

Το 29% πιστεύει ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι φυσικό φαινόμενο

Το 27% πιστεύει ότι ο άνθρωπος δεν εξελίχθηκε από τα είδη ζώων

Το 20% πιστεύει ότι οι Αμερικανοί δεν πήγαν ποτέ στο φεγγάρι

Το 19% πιστεύει ότι οι πυραμίδες χτίστηκαν από εξωγήινους.

Το 16% πιστεύει ότι η Γη μπορεί να είναι επίπεδη

Προσκόλληση σε «παραεπιστημονικές» πεποιθήσεις:

Το 61% πιστεύει τουλάχιστον σε μία «παραεπιστημονική» θεωρία ή άποψη

Το 49% πιστεύει στην αστρολογία

Το 48% πιστεύει στην ύπαρξη πνευμάτων

Το 38% πιστεύει στις προβλέψεις από μάντεις

Το 35% πιστεύει στην μετενσάρκωση

Οι νέοι δεν εμπιστεύονται πλέον την επιστήμη: έτσι θα μπορούσε κανείς να συνοψίσει τα συμπεράσματα του Ιδρύματος Jean-Jaurès, μετά από **έρευνα**, η οποία δημοσιεύθηκε τον Δεκέμβριο με θέμα **«Η παραπληροφόρηση των νέων και η σχέση τους με την επιστήμη και το παραφυσικό στην εποχή των κοινωνικών δικτύων»**. Μόνο το ένα τρίτο των νέων 18-24 ετών πιστεύει ότι η επιστήμη κάνει περισσότερο καλό παρά κακό, σε σύγκριση με περισσότερους από τους μισούς πριν από δύο δεκαετίες. Αυτό είναι 11 μονάδες λιγότερο από την παλαιότερη γενιά. Αυτή η δυσπιστία συνοδεύεται από μια αυξανόμενη προσκόλληση σε αντικειμενικά διαψευσμένες ή ακόμη και συνωμοσιολογικές θεωρίες: οι Αμερικανοί δεν έχουν πάει ποτέ στη Σελήνη (20%, σε σύγκριση με το 6% των μεγαλύτερων), **είναι δυνατόν να γίνει έκτρωση με τη χρήση φυτών** (25%, σε σύγκριση με το 15% των μεγαλύτερων) **και η επίθεση στο Καπιτώλιο ήταν σκηνοθετημένη** (24%, σε σύγκριση με το 21% των μεγαλύτερων). **Μόνο το 31% των νέων δεν συμφωνεί με καμία από τις αναλήθειες που εξετάστηκαν.**

Οι νέοι 18-24 ετών είναι επίσης ιδιαίτερα δεκτικοί σε «παραεπιστημονικές» θεωρίες και «απόκρυφες δεισιδαιμονίες», οι οποίες δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν ή να καταρριφθούν εμπειρικά. Σχεδόν οι μισοί από αυτούς πιστεύουν στην αστρολογία και το 36% στη μαγεία!

Πώς μπορεί να εξηγηθεί το φαινόμενο; **Η έρευνα επισημαίνει ότι είναι ιδιαίτερα έντονο «μεταξύ εκείνων που χρησιμοποιούν πολύ τα κοινωνικά δίκτυα»**. Το ποσοστό προσκόλλησης σε μια επιστημονική αναλήθεια είναι 81% μεταξύ εκείνων που τα χρησιμοποιούν πολλές φορές την

ημέρα, έναντι 68% μεταξύ εκείνων που δεν τα χρησιμοποιούν ποτέ. Για όσους είναι πιο εξοικειωμένοι με τους ψηφιακούς χώρους, οι φορείς επιρροής, **τα λογής κοινωνικά δίκτυα δηλαδή, έχουν γίνει, με πολλούς τρόπους, «αφηγητές της αλήθειας»**, πολύ περισσότερο από ό,τι τα παραδοσιακά θεσμικά κανάλια. Όπως σημειώνει ο δοκιμιογράφος Christophe Lachnitt στο *Prêt-à-penser et post-vérité* (2019), **«η διάδοση του ψεύδους και της παραπληροφόρησης υπήρχε πάντα, αλλά η δύναμη της προβολής και της στόχευσης -δύο προηγουμένως ασυμβίβαστοι στόχοι- των ψηφιακών μέσων τους δίνει πρωτοφανή επιρροή... Οι εκστρατείες αυτές είναι ακόμη πιο δύσκολο να εξουδετερωθούν, καθώς αναμεταδίδονται από τους ίδιους τους ανθρώπους-στόχους τους. Ελλείψει ενός σημείου αναφοράς που να δομεί την πρόσληψη των διαδικτυακών πληροφοριών, η δημοτικότητα ενός περιεχομένου γίνεται έτσι το αυτοεπιβεβαιούμενο σημάδι της εγκυρότητάς του για τον νεαρό χρήστη του διαδικτύου που βρίσκεται μόνος μπροστά στην οθόνη του»**.

Πώς κρίνετε τις ως άνω διαπιστώσεις της έν Γαλλία έρευνας; Θεωρείτε ότι στην Ελλάδα, ή στη γειτονιά σας, θα είχαμε διαφορετικά αποτελέσματα;

Γιατί;

Είναι, ή πρέπει να είναι, ή επίσημη «παντοδύναμη»; Πρέπει/Θέλουμε να δώσουμε χώρο στην πίστη ή και στον μύθο;

Γνωρίζετε τη θέση της Όρθοδόξου Έκκλησίας σχετικά;

Ακολουθεί σχετική συζήτηση.